

ЗМІСТ

Від автора	3
Усна народна творчість	4
Пісні Марусі Чурай	5
Давня українська література	10
Літопис «Повість минулих літ»	10
Поема «Слово про похід Ігорів»	10
Григорій Сковорода	11
Література кінця XVIII — початку XX ст.	16
Іван Котляревський	16
Тарас Шевченко	23
Пантелеймон Куліш	29
Іван Нечуй-Левицький	32
Панас Мирний	35
Іван Карпенко-Карий	39
Іван Франко	43
Література XX ст.	49
Михайло Коцюбинський	49
Василь Стефаник	54
Ольга Кобилянська	57
Леся Українка	60
Микола Вороний	64
Олександр Олесь	64
Павло Тичина	65
Максим Рильський	66
Володимир Сосюра	66
Богдан-Ігор Антонич	66
Микола Хвильовий	70
Валер'ян Підмогильний	75
Юрій Яновський	81
Остап Вишня	86
Микола Куліш	91
Олександр Довженко	96
Олесь Гончар	100
Григір Тютюнник	103
Ліна Костенко	106
Іван Багряний	114
Андрій Малишко	119

Василь Симоненко	119
Василь Голобородько	120
Василь Стус	120
Іван Драч	121
Дмитро Павличко	121
Євген Маланюк	121
Теорія літератури	125
Літературні роди й жанри	125
Види лірики	125
Літературні напрями, стилі, течії	125
Композиція художнього твору	127
Художні засоби	127
Літературні угруповання, школи, об'єднання, покоління	129
Демонстраційні варіанти тесту НМТ-2025	130
Варіант 1	130
Варіант 2	136
Варіант 3	142
Варіант 4	149
Варіант 5	156
Варіант 6	162
Варіант 7	168
Варіант 8	174
Варіант 9	181
Варіант 10	188
Орієнтовна таблиця переведення тестових балів з української літератури	194
Відповіді	195
Відповіді на демонстраційні варіанти тесту НМТ-2025	197

ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ (1769–1838)

Поет, драматург. Зачинатель нової української літератури

Поема «Енеїда»

(1798 р. — перші три частини; 1842 р. — весь твір)

Літературний рід: ліро-епос.**Жанр:** бурлескно-трагедійна поема.**Літературний напрям, стиль, течія:** класицизм.**Тема:** глузливе зображення панівного класу України ХVІІІ ст. з його паразитизмом, жорсткістю, хабарництвом, пияцтвом, соціальною і моральною нікчемністю.**Головні ідеї:** утвердження безсмертності українського народу, його ментальності, культурної мови, волелюбного духу; засудження жорстокості панівної верхівки, морального звиродніння хабарництва чиновників.**Головні герої:** Еней, його батько Анхіз і мати Венера; друзі-троянці Низ та Евріал; верхній бог Зевс, бог торгівлі Меркурій, бог вітрів Еол, бог моря Нептун, богиня шлюбу Юнона, цариця Дідона, пророчиця Сивілла, цариця Цирцея; цар Латин, його дружина Амата й дочка Лавінія; цар рутульців Турн.**Композиція, сюжет.** «Енеїда» складається з шести частин. Основу сюжету становлять мари Енея — сина богині Венери й земного царя Анхіза. Після зруйнування Трої він шукає за вказівкою Зевса землю, щоб збудувати нову державу.*I частина.* Після загибелі Трої Еней вирушає в подорож. Юнона звертається до бога вітрів Еола, щоб той здійняв бурю на морі й потопив троянців. Нептун, отримавши від Енея «півкоп грошей», вгамовує вітри. Еней прибуває до Карфагену, царицею якого була Дідона. Вона закохується в завзятого троянця, влаштовує бенкети, ігрища, аби Еней забув про свою мету (про Рим). Зевс через Меркурія нагадує Енеєві про його місію. Еней відпливає, а Дідона з горя спалює себе.*II частина.* Еней гостює на Сицилії, де править цар Ацест. Юнона посилає свою служницю на землю, і та підмовляє жінок спалити човни Енеєвого війська. Починається пожежа, проте через дощ частина артілі уціліла. Батько Анхіз наснився Енеєві, він покликав сина навідати його в пеклі.*III частина.* Причаливши до Кумської землі, Еней шукає дороги в пекло. Він натрапляє на Сивіллу-пророчицю, яка береться відвести парубка в пекло. Подорожуючи пеклом, Еней стає свідком страждань грішників. Батько сказав, що від Енея буде «великий і завзятий рід», «всіх на світі буде управляти».*IV частина.* Далі троянське військо забрело на острів, де жила цариця Цирцея, яка перетворювала людей на тварин. Еол вітрами відвернув троянців від біди. Вони прибувають на землю царя Латина та його дружини Амати. На серце їхньої доньки Лавінії претендують Еней і Турн. Латин бачить зятем Енея, а Амата — Турна (не без впливу Юнони). Починається війна.*V частина.* Триває війна між троянцями й рутульцями. Відважні Низ та Евріал ідуть у ворожий стан, щоб серед ночі знищити якомога більше супротивників. По дорозі назад вони гинуть смертю героїв.*VI частина.* Воєнні дії тривають. Зевс забороняє богам втручатися в земні справи. Еней стає на двобій із Турном і перемагає.**Про твір.** Головні герої поеми сам про себе говорять: «Я — кошовий Еней, троянець, Скитаюсь по миру, мов ланець». Він у буденному житті «моторний і завзятіший од всіх бурлак» гульвіса, що «вміє бісики пускати»: легко зводить жінок, так же легко їх і покидає. Такої легкої важності вимагав стиль бурлеску. Водночас Еней проворний, «знає вояцьке ремесло», прославився